

نفت در انتظار شلیک اول

۶۰ دلار آرامش یا ۱۲۰ دلار آتش؟

بازار جهانی نفت در حالی زیر فشار مازاد عرضه و فضای نزولی معامله‌گران قرار دارد که تهدیدهای ژئوپولیتیک به‌ویژه احتمال تشدید تنش میان ایران و آمریکا، می‌تواند معادله را ناگهان بر هم بزند. در شرایطی که برنت ماه‌ها در محدوده‌های محدود نوسان کرده، برخی تحلیلگران هشدار می‌دهند وقوع یک درگیری گسترده در خاورمیانه قادر است قیمت‌ها را حتی تا مرز دو برابر شدن بالا ببرد.

پایگاه اطلاع رسانی دریا و نفت: در جریان نشست سالانه «هفته بین‌المللی انرژی» در لندن، فضای غالب میان معامله‌گران نفت همچنان نزولی بود. تعداد بدبینان بازار، معروف به خرس‌ها، به مراتب بیشتر از خوش‌بینان یا گاوها به نظر می‌رسید. محور اصلی بحث‌ها نیز مانند دو سال گذشته، برتری عرضه بر تقاضا و رشد ذخایر جهانی بود. در بازارهای کالایی، احساسات و انتظارات گاهی بیش از داده‌های عددی تعیین‌کننده‌اند. تجربه نشان داده در دوره‌های بحران و عدم قطعیت، جو روانی می‌تواند مسیر قیمت‌ها را بیش از واقعیت‌های بنیادی تغییر دهد. اکنون نیز بازار در وضعیتی قرار دارد که پیش‌بینی درباره نیمه دوم سال، به‌ویژه با توجه به ریسک‌های سیاسی، بسیار دشوار شده است.

مازاد عرضه؛ واقعیت یا برداشت ناقص؟

طبق داده‌های منتشرشده از سوی آژانس بین‌المللی انرژی، طی سال گذشته ذخایر جهانی نفت حدود ۴۷۷ میلیون بشکه افزایش یافته است؛ رقمی معادل ۱.۳ میلیون بشکه در روز. رشد تولید در کشورهایی مانند آمریکا، برزیل و اعضای ائتلاف اوپک‌پلاس عامل اصلی این افزایش بوده است. با این حال، بخشی از این انباشت در محل‌هایی صورت گرفته که اثر مستقیم و فوری بر بازار آزاد ندارد؛ از جمله ذخایر راهبردی چین و همچنین نفت‌های تحریم‌شده روسیه و ایران که خارج از جریان رسمی تجارت جهانی قرار دارند.

برخی فعالان بازار می‌گویند ده‌ها میلیون بشکه نفت روسیه طی ماه‌های اخیر خریدار نیافته و روی آب باقی مانده است. از نگاه گاوها، نفتی که به راحتی وارد بازار نشود، الزاماً «مازاد مؤثر» محسوب نمی‌شود. در مقابل، خرس‌ها معتقدند این بشکه‌ها دیر یا زود با تخفیف‌های سنگین، راهی بازار خواهند شد و فشار نزولی را تشدید می‌کنند.

نقش چین؛ کلید تعادل بازار

چین در سال گذشته بیش از ۱۰۰ میلیون بشکه به ذخایر راهبردی خود افزود؛ رقمی که سهم قابل‌توجهی از رشد موجودی جهانی را تشکیل می‌دهد. اگر پکن روند ذخیره‌سازی را ادامه دهد، بخشی از مازاد جذب خواهد شد. اما توقف این روند می‌تواند ناگهان تصویر بازار را تغییر دهد و مازاد آشکار را افزایش دهد. بنابراین، تصمیم‌های سیاست‌گذاران چینی در ماه‌های پیش‌رو می‌تواند یکی از مهم‌ترین متغیرهای تعیین‌کننده جهت حرکت قیمت نفت باشد.

ژئوپولیتیک؛ متغیری که همه‌چیز را تغییر می‌دهد

در کنار داده‌های عرضه و تقاضا، تحولات سیاسی نقش تعیین‌کننده‌ای دارند. تصمیم‌های بازیگران کلیدی مانند دونالد ترامپ، ولادیمیر پوتین و ولودیمیر زلنسکی می‌تواند مسیر بازار را به سرعت دگرگون کند. سناریوهای مطرح‌شده شامل کاهش تنش میان روسیه و اوکراین، تشدید فشارها بر صادرات نفت ایران یا حتی وقوع درگیری مستقیم میان تهران و واشنگتن است. هر یک از این سناریوها پیامد متفاوتی برای توازن عرضه جهانی دارد. خرس‌ها بر این باورند که کاهش تنش‌های سیاسی و تمایل آمریکا به پایین نگه داشتن قیمت انرژی، به‌ویژه در آستانه رقابت‌های انتخاباتی، می‌تواند نفت بیشتری را وارد بازار کند. اما گاوها استدلال می‌کنند هرگونه اختلال جدی در خاورمیانه می‌تواند عرضه را به شدت محدود کرده و بازار را با شوک کمبود مواجه سازد.

برنت در انتظار جرعه

در حال حاضر نفت برنت حدود شش ماه است در بازه ۶۰ تا ۷۰ دلار در هر بشکه نوسان می‌کند و به دنبال محرکی برای خروج از این دامنه است. از نظر بنیادی، بازار هنوز با مازاد عرضه روبه‌روست؛ اما این مازاد تا زمانی که به‌طور ملموس بر شاخص‌های اصلی اثر نگذارد، فشار شدیدی بر قیمت‌ها وارد نکرده است. توازن ریسک‌ها اما به سود گاوهاست. در سناریوی نزولی، افت قیمت احتمالاً به ۱۰ تا ۱۵ دلار محدود می‌شود. ولی در صورت بروز جنگ میان ایران و آمریکا، افزایش قیمت می‌تواند بسیار شدید باشد؛ حتی رسیدن به محدوده ۱۲۰ تا ۱۲۵ دلار نیز دور از ذهن نخواهد بود.

جمع‌بندی

بازار نفت در نقطه‌ای حساس ایستاده است: از یک سو، داده‌های عرضه حکایت از مازاد دارند و دست خرس‌ها را پر کرده‌اند؛ از سوی دیگر، ریسک‌های ژئوپولیتیک مانند ابر تیره‌ای بر فراز بازار سایه انداخته‌اند و هر لحظه ممکن است تعادل شکننده کنونی را بر هم بزنند. تا زمانی که یکی از این دو نیرو، مازاد واقعی یا شوک سیاسی، بر دیگری غلبه نکند، برنت در وضعیت انتظار باقی خواهد ماند. اما اگر پای درگیری نظامی به میان

بیاید، سقف قیمتی عملاً معنای خود را از دست خواهد داد.